

TOIMITUSKUNTA:
Ilvari Alijoki Hjördis Dahl
Salmi Jutila Toini-Inkeri Kaukonen
Laila Karttunen E. J. Lampinen
Yrjö Laine Toivo Salervo
Toimitus: Helsinki, Kansakouluk. 10A
päätoimittaja Yrjö Laine klo 17-18,
puh. 43214, toimitussihteeri Reino Vuola
lento puh. 62228, lehden postisiirto-
tilin n:o 6638.

Kotiteollisuus

KOTOISEN KÄTEVYYDEN JA YRITTELIÄISYYDEN EDISTÄJÄ

»Kotiteollisuudesta» alkuperäiskirjoituksia ja kuvia muhlin julkaisuihin lainattaessa on lähde, »Kotiteollisuus» ehdottomasti mainittava.

Kotiteollisuustuotteiden TAITEELLISUUSVAATIMUKSIA

Kun seuraavassa esitän havaintoja ja toivomuksia kotiteollisuustuotteiden taiteellisuusvaatimuksesta korostan, että asia on sangen arkaluontoinen ja hyvin tärkeä kysymys kotiteollisuustyössä, kerassaan ydinkysymyksiin luettava.

Mitä me tarkoitamme taiteella? On syytä selvittää tätä kysymystä. Olemme tottuneet vetämään rajan kotiteollisuuden ja taideteollisuuden välille. Taideteollisuus on sellainen työmuoto, jossa muodon ja värien valinta on tärkeä ja keskeinen, joka koskee kaikkea sellaista tuotantoa, jossa muodon jalostaminen tavalla tai toisella tulee kysymykseen. Eikö voida yhtä suurella syyllä sanoa, että samoin on kotiteollisuuden laita. Se vaatii yhtä suurella määrällä näitä tekijöitä kuin taideteollisuus. Taideteollisuus on luonut tuotteita, jotka eivät täytä mittaa tässä mielessä. Mutta hyvin usein sattuu, että syntyy kotiteollisuustuotteita, jotka tuotannollisessa mielessä ovat taideteollisuustuotteita. Rajat ovat hyvinkin venyvät, enkä tarvitse sitä mitenkään alleviivata. On tullut taideteollisuuspiireissä tutuksi sellainen sana kuin »käyttötäide» ja »hyötytäide», kun on kysymyksessä sellainen tuotanto, joka varsinaisen taiteellisen viljelyn ohella keskittää huomion hyötynäkökohtiin ja käyttönäkökohtiin. Toisin sanoen, taiteellista työtä, jotka selventävät tuon vanhan koristetaiteellisen ammattinimityksen ohella, joka voi viedä harhaan ja joka on aivan liian ahdas. Voimme sanoa, että käyttötäiteeseen ja hyötytäiteeseen luokituu myöskin kotiteollisuustyö. Olen siinä vakaassa uskossa, että voitamme enemmän alaa kotiteollisuudelle, jos pyrimme parhaan, kultivoidun maun sanelemin ratkaisuihin. Liian usein kohdistetaan huomio sivuseikkoihin. Taide ja taiteellisuus pitää ulottaa käsittämään sitä, mikä on huomioitava terveen kaunoaistin ja terveen maun kannalta. Luonnollista on, että monia taideteoksiakin syntyy taideteollisuuden piirissä. Lienee syytä tyytyä tuohon väljempään nimitykseen sisältyvän, tuon äskeisen terveen kaunoaistin vanhat vaatimukset täyttävään nimitykseen. Keskitäso on kohotettava. Huippusaavutukset syntyvät erikoisilla edellytyksillä. Keskitäsoa voidaan yrittää ulkonaisin keinoin kohentaa. Korkeatasoiset

työt syntyvät omilla erikoisilla edellytyksillään. »Makuasioista ei pidä kiistellä», sanoo vanha sananparsi. Mutta toista niin vähän paikkaansa pitävää sananpartta ei meillä ole. Makuasioista on kiisteltävä ja väiteltävä. Meidän on kyettävä arvostelemaan, mitä tuohon kehittyneeseen kauneustajuun kuuluu, muutoin me vajoamme pelkän »tykkäämisen» suohon. Tuotteen aistikkuus ja salaisuus ei ole yksinomaan se kuoressa, se ei ole yksinomaan paikallinen ilmiö. Työskenneltäessä monet muutkin tekijät ovat mukana tuollaisen kotiteollisuustuotteen syntymisessä. Tärkein on työn suoritus, tekniikan mukaisuus, sen suorituksen hienous ja itse ainesmateriaalin tenho. Ne ovat perusedellytyksiä, joista ei voida kiistellä. Ellei näitä perusedellytyksiä ole, me olemme tekemisissä hyvin huonon kotiteollisuustuotteen kanssa. Oikeastaan on täten tärkein sanottu. Usein valiotuotteet täyttävät nämä ehdot. Kaiken tämän äsken sanotun ohella on kauneuden alkukohta pukeutunut milloin rikkaampaan, milloin hillitympään asuun. Aidon tarpeen pätevin koristeellisuus on se, joka suoritetaan teknillisestä ratkaisusta lähdettäessä. Siis samoista alkujuurista puheenollen kuin, mistä esineen päärunko ja muoto syntyy. Samoin voitaisiin jaoitella kudokset, saviruukun uurrokset, sepäntyössä vasaran jäljet jne. Nyt on luonnollista, ettei voida saarnata yksipuolisesti tällaista puritaanisuutta, sillä koristeellisuuden syvät juuret ovat kansassa. Sitä ei voida estää ilmituomasta lempiajatuksiaan. Kansantaide perustuu koristeellisiin arvoihin, jotka perustuvat yksinomaan hyvään työnsuoritukseen ja kauniiseen aineeseen. Ja tämä erilainen koristeellinen vaisto, se on syvälle juurtunut ja olisi väkivaltaista ajaa sellaista päämaalia kohti, joka tarkoittaisi sellaisen koristeellisuuden supistumista. Olen halunnut tässä erittäin alleviivata sitä, että nämä kaksi; *aineen tenho* ja *tekniikan mukaisuus* muodostavat pohjan siinä toimituksen sarjassa, jolla aikaansaadaan taiteellisia, palkallissävyisiä kotiteollisuuden tuotteita. Kotiteollisuus- ja taideteollisuustuotteet arvostellaan niiden lukumäärän ja muodon mukaan. Tämä on väärä käsityskanta. *Pääasia on, että esine on hyvin tehty ja että se on tekniikan mukai-*

sesti tehty. Siinä on otettu mukaan aineen tenho ja aineen tarkoituksenmukaisuus. Kotiteollisuus käyttää määrättyjä raaka-aineita. On useita uusia aineita, jotka kotiteollisuuden tulee huomioida, sikäli kuin niillä on luontaisia edellytyksiä. Mainittakoon esim. tekosilkki, joka on uusi tekstiilituote. Olisi väärin leimata tuollaiset aineet kotiteollisuuden piiriin kuulumattomiksi. Ne tulevat näyttämölle omasta painostaan ja niillä tulee kotiteollisuudessa olemaan merkittävä sijansa ja tehtävänsä. Mitä sitten tulee pakottaviin toimenpiteisiin, niin pitäisi ryhtyä valistuksen avulla johtajapiireissä ja tekijäpiireissä kaikessa kotiteollisuustyössä, joissa käsitykseni mukaan on ensimmäisenä tehtävänä eräänlainen puhdistustyö. On saatava selville, mitkä aineet puolustavat paikkaansa ja vasta sitten on ryhdyttävä varsinaisiin positiivisiin valistustoimenpiteisiin kotiteollisuustuotteiden kehittämiseksi. Varsin paljon on meillä jo harhaan mennyttä ja paljon tulee vielä sellaista tuotantoa, jota ei saisi tuoda ostajan ulottuville. Tämä on vakava tosiasia, josta emme pääse. On armotta karsittava pois tuotteet, jotka eivät tässä mittaa. Tässä aatteelliset ja kaupalliset näkökohdat menevät ristiin. Ei voida tyrkyttää yleisölle tavaraa, joka on ylläolevassa leimattu ala-arvoiseksi. On lähdettävä sovittelun tielle. Pitää tinkiä, mutta ei voida paljoa tinkiä. Muistan kun Stockmannin suureen tavarataloon otettiin uusi huonekalupiirtäjä palvelukseen. Hän viljeli yksinkertaisia muotoja, jotka joka suhteessa hyvin vastasivat tuotteen mahdollisuuksia. Mutta ei yleisö ymmärtänyt tällaista yksinkertaista muotokieltä. Mutta piirtäjä oli itsepäinen ja jatkoi vain samaa latua kuin oli alkanutkin. Eikä kestänyt kauan, ennenkuin menekkiprosentti oli heitetty nurin.

Sitä ennen oli yleisö ostanut barokkityylisiä esineitä ja vain 10 % muita. Mutta kesti vain muutamia vuosia, kun jälkimmäiset tuotteet tulivat hyvin pidetyiksi ja %-luvut olivat päinvastaisia. Nyt ostaa 90 % asiakaspiiristä näitä yksinkertaisia ja vain 10 % hankkii itselleen koristeellisia, valetyylisiä huonekaluja. *Uskon, että myyjillä on suuri vastuu tässä valistustyössä.* He voivat taitavasti esiintyen ohjata yleisöä paremman maun tasolle. Harvat ovat niin itsetietoisia, etteivät olisi alttiita tällaisia hyviä neuvoja vastaanottamaan. Tämä koskee kotiteollisuuskauppaamme ympäri maata. Menekkiä voidaan auttaa. Pitäisi aikaansaada sellainen teos, jonka nimeksi tulisi «Ikuiset tyypit», «Kuolemattomat tyypit», kokoelma, joka olisi valikoima tuotteista, joita on Kansallismuseossamme ja suuri osa on vielä kätöksässä ja vain tiedemiesten ulottuvilla. Tämä voisi arvovaltaisen toimituskunnan toimittamana ryhtyä saneeraamaan ja puhdistamaan kotiteollisuustyötämme ja ohjaamaan sitä terveemmille poluille. Sitä pitäisi levittää kaikkiin ammatti- ja kotiteollisuuskouluihin. Uskon, että tällainen toimenpide kantaisi kaunista hedelmää. Kaikessa lyhykäisyydessään olen kajonnut eräisiin epäkohtiin kotiteollisuustyössä. Uskon, että jos ne korjaantuisivat, olisimme päässeet aimo askeleen eteenpäin meille rakkaassa kotiteollisuustyössämme.

Rafael Blomstedt.

Rektorn för Centralskolan för konstflit, arkitekt Rafael Blomstedt, förklarar vilka konstnärliga anspråk bör ställas på hemslöjdsprodukterna. Den utsmyckning har största värde som framväxer ur materialet och tekniken. Man borde få ett verk publicerat däri hemslöjdsalster vilka representera en sådan skönhet skulle reproduceras.